

Erfgoed Magazine Enschede

Een uitgave van de Stichting Cultureel Erfgoed Enschede

Jaargang 11

nummer 135

JULI 2026

INHOUDSOPGAVE

1. Kantoorgebouw van ADS in Goor krijgt de status van gemeentelijk monument
2. Boekenshop
3. Ontstaan van de textielindustrie in Keulen
4. Van Heek Textiles 100 jaar actief in Losser (1926-2026)
5. Nieuw op onze website
6. Zomerboekenmarkt in De Antonius - Rekken
7. Meldpunt Cultureel Erfgoed Enschede
8. Culinair erfgoed der lage landen (4)
9. Kasteel Huis Bergh 19 september 2026 weer open na restauratie
10. Straatnamen waar zijn ze gebleven?
11. Boek van de maand
12. Hagia Sophia in Istanbul, werelderfgoed
13. Boerderij 't Verwold, gemeentelijk monument
14. Hoe de Usseler- es de stad Enschede weerstond inclusief **Podcast**
15. Woningbouwvereniging de Volkswoning

Een kleine greep.....

In dit digitale Erfgoed Magazine Enschede zijn weer leuke en interessante artikelen te lezen en soms nader te bekijken en te beluisteren via de link in het artikel.

Hoe is de textielindustrie ontstaan? Je wordt meegenomen in de tijd bij het bekijken van **de film**. Aansluitend volgt het artikel over het 100 jarig bestaan van Van Heek Textiles.

Over de grenzen is natuurlijk ook veel bijzonders te vinden; deze keer gaat het over de Hagia Sophia.

Omdat wij als digitaal magazine met de tijd mee gaan, zijn we begonnen met het bijvoegen van een **podcast** bij sommige artikelen. Onze eerste podcast is een aflevering dicht bij huis en gaat over de Usseler es.

*Binnenkort en geheel nieuw in ons magazine, als extra editie **"De mens achter het monument"**. Een bijzondere inkijk die de moeite waard is.*

Nieuwsgierig geworden?

Bekijk de verhalen verderop in ons magazine.

De artikelen zijn gekozen en samengesteld voor aangenaam leesplezier.

Kantoorgebouw van ADS in Goor krijgt de status van gemeentelijk monument

ADS Groep is een bouwpartner voor de publieke sector en vertrekt na bijna tachtig jaar uit Goor. Aanleiding is het besluit van de gemeente Hof van Twente om het zogeheten Hundertwassergebouw aan de Nieuwenkampsmaten aan te wijzen als gemeentelijk monument. Daardoor kunnen de verbouwplannen van het bedrijf niet doorgaan. Erfgoedvereniging Bond Heemschut vroeg een monumentenstatus aan voor het pand. Aanvankelijk leek de gemeente daar niet in mee te gaan, maar na advies van een gemeentelijke commissie werd toch besloten het gebouw te beschermen. Protest van de huurder en eigenaar legde de gemeente naast zich neer.

De gemeente maakte nu bekend dat het kleurrijke kantoorpand een beschermde monumentenstatus krijgt. Volgens de gemeente is het gebouw bijzonder vanwege de opvallende uitstraling, de ligging bij de entree van Goor en het zeldzame ontwerp. Het pand is ontworpen door de Enschedese architect Barend Scherpier, die zich liet inspireren door de Oostenrijkse kunstenaar Friedensreich Hundertwasser.

Friedensreich Hundertwasser en zijn meesterwerk, Het Hundertwasser-station in Uelzen.

Het Hundertwasser-station in Uelzen is niet alleen een functioneel bouwwerk waar dagelijks duizenden reizigers doorheen stromen. Het is ook een levend kunstwerk dat het creatieve genie van de Oostenrijkse kunstenaar Friedensreich Hundertwasser weerspiegelt. Een station dat niet alleen dient als verkeersknooppunt, maar ook een belangrijk symbool vormt voor de versmelting van architectuur en kunst.

Kenmerkend voor Hundertwassers architectuur is het vrijwel ontbreken van rechte lijnen. Ook het materiaalgebruik is opvallend; veel keramiek in harde kleuren. Vaak maakt een toren(tje), met daarbovenop een ui-vorm, deel uit van de door hem ontworpen gebouwen. Daarnaast groeien in zijn ontwerpen planten uit de gevel en op het dak. In zijn werk zijn invloeden van [Antoni Gaudí](#) en [jugendstil](#) terug te vinden.

Vanuit Hundertwassers architectuurfilosofie was een huis de derde huid, naast de menselijke huid en de kledij, respectievelijk eerste en tweede huid.

Enkele van de praktische ideeën van Hundertwasser waren:

- De boomhuurder: een vanuit een binnenbalkon naar buiten groeiende boom die in de zomer schaduw geeft en de lucht zuivert, en in de winter het licht gewoon doorlaat.
- Zuivering van het afvalwater van een gebouw door bakken met waterzuiverende planten die aan de gevel hangen.
- Het vensterrecht: het recht van huurders om dat deel van de gevel, dat ze uit het raam leunend kunnen bereiken, naar eigen smaak te veranderen.
- De oogsnode: halfondergrondse gebouwen die eruitzien alsof het aardoppervlak een biljartlaken is waarin een snede is gemaakt en dan aan één zijde is opgetild. De zichtbare gevel is oogvormig. Hundertwasser heeft dit idee toegepast bij zijn ontwerp van het kuuroord Bad Blumau.

2. BOEKENSHOP

In onze boekenshop bevinden zich ruim 90 boeken over cultureel erfgoed en de historie van Enschede en Twente. Met de aankoop van een boek ondersteunt u tevens de activiteiten van de stichting Cultureel Erfgoed Enschede. Bent u op zoek naar een specifiek boek of wilt u boeken aan de stichting ter beschikking stellen? Laat het ons weten.

Via e-mail: info@cultureelerfgoedenschede.nl.

[Klik hier](#)

3. Ontstaan van de textielindustrie in Keulen

Rondleiding door Keulen in Duitsland rond het jaar 1400. Het was het begin van de Europese textielindustrie waar ook Enschede veel aan te danken heeft.

4. Van Heek Textiles 100 jaar actief in Losser (1926-2026)

Het monumentale gebouw dat tot op heden

dienst doet als hoofdkantoor van Van Heek Textiles, is een van de zes textielfabrieken in Nederland geregistreerd als rijksmonument. Het is in alle opzichten een oude textielfabriek.

Het fabrieksgebouw is in 1926 gebouwd door Ludwig van Heek (1871-1931), en moest lijken op de textielfabrieken in Manchester. De [architect A. Beltman](#) maakte de ontwerpen voor het fabriekscomplex.

Het is een complete fabriek zoals ze er 100 jaar geleden uitzagen, en toch een van de weinige fabrieken ter wereld waar het hele productieproces, van weven en breien tot verven, coaten en afwerken, is ondergebracht.

De spinnerij van L. van Heek en Zonen in Losser. L. van Heek en Zonen werd in 1926 opgericht door Ludwig van Heek en was oorspronkelijk een spinnerij die de productie uitbreidde met een weverij en breierij voor de productie van o.a. verbandstoffen en vitrages. Het bedrijf bestaat nu 100 jaar. In juni heeft het bedrijf "Open dagen" georganiseerd

Monument Beschrijving (Rijksdienst Cultureel Erfgoed)

De textielfabriek staat buiten de bebouwde kom van Losser op een industrieterrein. Het complex heeft het karakter van een fabrieksstraat met aan weerszijden industriële bebouwing.

Dergelijke fabrieksstraten waren op textielcomplexen ooit gemeengoed, maar zijn nu zeldzaam geworden

Dit jaar viert Van Heek Textiles in Losser zijn 100 jarig bestaan.

Het productiegebouw bevindt zich op het noordwestelijke terreingedeelte. De bescherming betreft het gedeelte bestaande uit drie bouwlagen inclusief de watertoren. Oostelijk van het productiegebouw staat het voormalige ketelhuis met kolenbunker, ijzeropslag, pompenlokalen en smederij.

Achter het ketelhuis rijst de schoorsteenpijp op. Achter de schoorsteen bevindt zich een bij dit type fabriekscomplexen behorend waterreservoir.

In het Ketelhuis is na renovatie door Boei een [kringloopwinkel "De Kringloop"](#) gevestigd. Sinds september 2024 heet het na verkoop [Kringloop "Het Ketelhuis"](#).

Het fabriekscomplex is een rijksmonument en de waardering hiervoor is;

- Productiegebouw met watertoren van algemeen architectuurhistorische en stedenbouwkundige waarde:
- Als zeldzaam geworden voorbeeld van een in eenvoudige utiliteitsarchitectuur vormgegeven textielfabrieksgebouw
- Als kern van het fabriekscomplex

Bronnen:

Van Heek Textiles Losser

Rijksdienst Cultureel Erfgoed

Foto's Stichting Historische Kring Losser

5. Nieuw op onze website

[Boerderij Verwold](#)

Enigszins verscholen in de wijk Stroinkslanden staat de monumentale boerderij met een aangebouwde bovenkamer, gebouwd op een plint van Bentheimer zandsteen. Het erf wordt reeds in 1383 genoemd als Vaerwolde, in 1601 als Verwolt

in die Eschmarke toegehorig der Vrouwen van Metelen, huurman en zijn vrouw Aleida Zwartkate. De huidige boerderij is gebouwd omstreeks 1870.

[Kasteel Slangenburgh in Doetinchem](#)

Het huidige Slangenburgh is grotendeels gebouwd rond 1700, maar waarschijnlijk stond er al in de veertiende eeuw een havezate met deze naam. Die zou eigendom zijn geweest van Maes (Thomas) van Baer.

Pas eind vijftiende, begin zestiende eeuw groeide dit landhuis uit tot een groot L-vormig gebouw, met een ronde toren op de westelijke hoek. In 1585 plunderen Staatse troepen Slangenburgh en er blijft niet meer over dan een ruïne.

6. Zomerboekenmarkt in De Antonius - Rekken

Op zaterdag 1 augustus wordt van 09.00 – 13.00 uur in Ontmoetingscentrum De Antonius aan de Lindevoort te Rekken weer een grote Boekenmarkt gehouden.

Uit een vernieuwd aanbod kan weer, tussen de duizenden boeken van de meest uiteenlopende genres zoals de Achterhoekse geschiedenis, Kunst, Literatuur, Design en kinderboeken, een keus worden gemaakt. Verder is er deze keer een fraaie collectie Vinyl, zowel Lp's als singles. Eveneens zijn er mooie antiquarische boeken waar een keus uit gemaakt kan worden.

De trouwe bezoeker weet inmiddels dat het meer dan de moeite waard is om deze Boekenmarkt te bezoeken. Evenals de vorige keren is de opbrengst nu ook voor de Antonius. Verder worden er weer wafels gebakken en is er koffie verkrijgbaar.

Iedereen is van harte welkom!

Adres: Antonius Rekken, Lindevoort 20, 7157AL Rekken

7. Meldpunt Cultureel Erfgoed Enschede

Het Meldpunt Cultureel Erfgoed Enschede is een centraal informatiepunt, dat een breed publiek in de gelegenheid stelt om melding te doen van bedreigd, onbekend en/of ondergewaardeerd historisch erfgoed in de gemeente Enschede.

De doelstelling van het Meldpunt is het leveren van een inhoudelijke bijdrage aan het behoud en waardering van karakteristieke, beeldbepalende gebouwen, objecten, landschappelijke elementen en structuren. Het resultaat van de melding kan zijn dat initiatieven worden ontwikkeld tot mogelijk behoud en/of ontwikkeling van een object.

Daarnaast kunnen we via ons maandelijkse Erfgoed Magazine en de website aandacht schenken aan de melding.

Met onze eigen kennis en de kennis uit ons (inter)nationale en regionale netwerk op het gebied van herontwikkeling, exploitatie & instandhouding, juridische zaken en (digitaal) informatiebeheer denken we graag mee met het erfgoedveld binnen de gemeente Enschede. Met de inzender van de melding overleggen wij of een en ander geschikt is voor publicatie. Uitsluitend met toestemming van de inzender gaan wij over tot eventuele publicatie.

Het meldpunt is gestart op 1 januari 2019 en u kunt uw bericht versturen via het blokje "Meldpunt Cultureel Erfgoed" onderaan iedere webpagina van onze website www.cultureelerfgoedenschede.nl of klik [HIER](#)

Advertentie

Sinds de oprichting in 1928 is het Voegersbedrijf van Jans Wildvank meegegroeid met de ontwikkelingen in de bouwsector. Gevormd door de praktijk is het voegersbedrijf gegroeid tot een totaalbedrijf op het gebied van werkzaamheden, van voegwerk, gevelrenovatie en restauratie. Begin 2014 is dan ook besloten om de werkzaamheden in de naam aan te passen naar Wildvank Gevelspecialisten, waarbij de vakmensen gevelisten worden genoemd. Anno nu staat de naam Wildvank voor een allround gevelspecialist in renovatie, maar zeker als ERM gecertificeerd lid van Gevelgilde, specialist in restauratie van monumentale panden. Ouderwetse kwaliteit met de dienstverlening van nu: de gevelisten van Wildvank beheersen nog het ambachtelijke metsel- en voegwerk, maar volgen ook de laatste ontwikkelingen op de voet. Er is oog voor innovatie, duurzaamheid en voor detail. Klantgerichtheid en kwaliteitsbesef, ontstaan vanuit liefde voor het

vak.

- Wildvank Gevelspecialisten
- Nijverheidsstraat 39
- 7461AD Rijssen
- T: +31 (0)548 – 535399
- E: info@wildvank.nl

8. Cullinair erfgoed der lage landen (4)

Twentse keuken uit de 19e eeuw.

In de Middeleeuwen werden veel speciale kruiden gebruikt in de keuken zoals saffraan, kaneel en komijn. De meeste kruiden waren er om de smaak van het (meestal bedorven) voedsel te doen verzachten. Alle specerijen werden door kooplui uit het Oosten naar Europa gehaald, de meeste kruiden waren erg pittig geprijsd.

In de Middeleeuwen waren maar weinig manieren om voedsel goed te behouden, veel producten waren dus al snel bedorven.

Nieuwe Vruchten:
Pruimedanten,
Trosrozijnen,
Sultanarozijnen,
Elemérozijnen,
Pruimen,
Blanke appels.
Appels voor moes,
Abrikozen,
Prunellen,
Peren,
Krenten
en verse Eieren
bij E. H. TEN CATE.
Telefoon^o. 117. Hoek Haverstraat.

De jacht bracht allerlei dieren op tafel. Voor een duur etentje konden dieren zoals zwaan, walvis, bruinvis en reiger op tafel komen. Dit was meestal alleen voor de welgestelden (rijken) weggelegd. Horigen (boeren) hadden meestal een wat eenvoudiger menu bestaande uit bijvoorbeeld prei, kool, ui of andere groenten, meestal met wat havermoutpap en wat hompen brood.

In de negentiende en twintigste eeuw was er sprake van een aanzienlijk aanbod van kruiden, groente, vlees, wild en zelfs buitenlandse wijnen. In het dagblad Tubantia werd omstreeks 1900 veel geadverteerd met onder andere seizoensgebonden voedingsmiddelen.

Keukens werden in de meeste gevallen gesitueerd in het souterrain van het huis. Ver weg van het dagelijks gebeuren en onzichtbaar voor diner gasten. (foto boven: villa van Heek aan de Hengelsestraat)

Kastelen, landhuizen en buitenplaatsen waren bij uitstek plaatsen waar de eigenaar en zijn familie zich kon laten zien door het organiseren van feesten en diners. Daarbij moeten we denken aan diners van 5 tot wel 150 personen. Hiervoor was een uitgebreid glas en eetservies nodig en natuurlijk een goed geoutilleerde keuken.

In de meeste huizen was er een ijskelder die zomer en winter werd gebruikt. Met de komst van de koelkast werden de ijskelders in stand gehouden voor de opslag van aardappelen en fruit.

De welvoorziene keuken van Joachime Beuckelaer (1566)

De keuken was tevens het dagverblijf voor de dienstbode(n). Alleen de grootste huizen hadden een afzonderlijke zitkamer voor het personeel. Dat was bijvoorbeeld in de jaren veertig nog zo. De kok Antoon Jansen beschrijft het in zijn herinneringen. Hij noemt de personeelszitkamer op kasteel Belvedere de boykamer, maar dat moet een vergissing zijn: zoiets heette een booienkamer. Op kastelen was naast de booiën- of meidenkamer ook nog een knechtskamer te vinden.

Het afgetimmerde dienstbodekamertje op zolder was slechts één van de vele puur praktische bestemmingen voor de ruimte onder het dak - waarmee duidelijk werd aangetoond hoe over het personeel werd gedacht. Een zolder was moeilijker te bereiken dan een kelder en minder constant van temperatuur, maar ook minder vochtig.

Ook waren er vaak droogstokken aangebracht, waar lakens overheen te drogen werden gehangen. Strijken mangelwerk gebeurde vaak op zolder, en dan stond er tevens een grote tafel om de lakens in vorm te trekken en om op te vouwen.

Een ander deel diende als opslagplaats voor overtollig huisraad en koffers met ongebruikte kleding. En ten slotte bood de zolder vaak speelruimte voor de kinderen.

De keuken met fornuis in Kasteel Twickel in Delden.

Advertentie

Gevelreiniging

Het schoonhouden en onderhouden van steenachtige buitengevels, behandeld met verf of onbehandeld, draagt bij aan de duurzaamheid van uw bezit. Als er vuilaanhechting aanwezig is kan dit verwijderd worden door gebruik te maken van hoge druk apparatuur. Onze schilders maken gebruik van deze apparatuur bij het reinigen van een buitengevel.

Een gevel die in het verleden nog niet van verf voorzien is kan ontdaan worden van alle vuilaanhechting. Desgewenst kan een gevel met verschillende middelen op verschillende wijzen behandeld worden, hydrofoberen of muurverven behoren tot onze mogelijkheden. Hier vindt u meer informatie over [hydrofoberen](#).

Uiteraard behoort het opnieuw met muurverf behandelen van in het verleden geschilderde gevels ook tot de mogelijkheden.

Meer informatie over Kquality: <https://kquality.nl/>

9. Kasteel Huis Bergh 19 september 2026 weer open na restauratie

Huis Bergh in 's-Heerenberg

Foto: Huis Bergh

Dankzij forse geldelijke inbreng van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) is een grondige restauratie van Kasteel Huis Bergh te 's-Heerenberg mogelijk geworden. Na een grootschalige restauratie van bijna drie jaar opent [Kasteel Huis Bergh](#) in 's-Heerenberg op zaterdag 19 september 2026 weer haar deuren voor publiek.

De megaoperatie omvatte de funderingsversterking van het middeleeuwse complex en de implementatie van een moderne lift. Het kasteel zal ook toegankelijker gemaakt worden voor mindervaliden.

Huis Bergh, stamslot van de graven van Bergh in de gemeente Montferland, bestaat inmiddels 800 jaar. Een gelijknamige stichting zorgt voor behoud van het kasteelcomplex, zodat ook in de toekomst genoten kan worden van het prachtige erfgoed.

Kerk en kasteel van Huis Bergh in 1743.

Door de omvang van het karwei wordt het kasteel grotendeels uitgeruimd. De internationaal befaamde laat- middeleeuwse kunstverzameling, circa 2.000 stuks, wordt tijdens de werkzaamheden elders opgeslagen.

Enkele topstukken gaan 'uit logeren' en worden straks tijdelijk tentoongesteld bij onder andere Paleis Het Loo (Apeldoorn), Museum Catharijneconvent (Utrecht), het Noord-Brabants Museum (Den Bosch) en Musea Zutphen

De voorburch is ook gedurende de renovatieperiode toegankelijk. Over de voorburch de wal op lopen voor een wandeling blijft mogelijk. Kasteel Café Heeren Dubbel blijft open en logeren in de torens en buiten trouwen in de Gaarde ook.

Adres:

of van Berg 8, 7041AC 's-Heerenberg

[Website kasteel Huis Bergh.](#)

Jan van Heek (1873-1957) was een vooraanstaand textielabrikant in Enschede. Daarnaast genoot hij internationaal aanzien als een gepassioneerd verzamelaar van laatmiddeleeuwse kunst. Omstreeks 1910, toen hij de veertig naderde en nog steeds vrijgezel was, besloot Jan van Heek zijn leven anders in te richten. Hij kocht het kasteel Huis Bergh in 's-Heerenberg. Hij wist toen nog niet dat hij een jaar later de bijna twintig jaar jongere Annetje van Wulfften Palthe zou ontmoeten, met wie hij in de zomer van 1913 trouwde.

Zijn liefde voor middeleeuwse kastelen en kerken leefde hij niet alleen uit als kasteelheer van Huis Bergh in 's-Heerenberg, maar ook zette hij zich in voor het behoud van deze waardevolle monumenten. Hij werd op 20 oktober 1873 geboren in Enschede, als vijfde zoon van Gerrit Jan van Heek, firmant van Van Heek & Co., een vooraanstaand fabrikant in de stad.

10. Straatnamen waar zijn ze gebleven?

Enschede is de meest dominante stad in Twente, de grootste stad in Overijssel, maar ook de dertiende gemeente van Nederland naar inwonersaantal. Enschede veranderd in rap tempo. 25 jaar geleden zag de stad er toch nog heel anders uit dan nu het geval is. Er zijn nieuwe wijken ontstaan en dus ook nieuwe straatnamen.

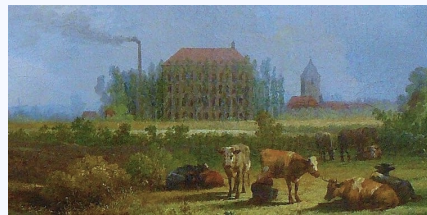
Zeker als het om straatnamen gaat dan kende vroeger bijna iedereen veel straatnamen in Enschede. Menigeen van de wat oudere generatie is op dit moment al lang de weg kwijt door alle nieuwe wijken die er de laatste jaren zijn bijgekomen. Maar waar zijn die oude straatnamen gebleven of bestaan ze nog steeds?

Interessant om te zien hoe de stad Enschede zich heeft ontwikkeld maar wat dus ook betekent dat ook veel straatnamen zijn verdwenen.

Achter de Grote Stoom

Deze liep van de Hengeloseweg (thans - straat) in noordelijke richting doodlopend. Deze straat is genoemd naar de in 1835 in bedrijf gestelde Enschedese Katoenspinnerij, algemeen aangeduid als "De Grote Stoom", de eerste door stoom aangedreven textielfabriek te Enschede.

Deze was gelegen aan de toenmalige Hengeloseweg-hoek Kortesteeg (tegenwoordig Hengelosestraat-hoek Raiffeisenstraat oostzijde).

Op 3 oktober 1890 werd de fabriek door brand geheel verwoest (deze naam is niet officieel vastgesteld). Op 14 augustus 1889 werd hiervoor de naam "Kortesteeg" vastgesteld, welke naam op 27 april 1899 werd vervangen door "1e Hengelosedwardsstraat", en op 4 april 1921 door "Hengelosedwardsstraat".

Sedert 10 juni 1968 heet deze straat "Raiffeisenstraat", zie aldaar. In de volksmond heette dit vroeger doodlopende straatje "De Tuk", het Twentse woord voor een zak in een kledingstuk (die ook niet doorloopt).

11. Boek van de maand

Zeewezens van glas is het verhaal van de eeuwenoude ramen van het Huis te Breckelenkamp in Twente. Ze werden in 1638 aan het Huis geschonken door stiftsjuffers van het klooster Wietmarschen in de graafschap Bentheim. Geschreven door Matthijs Wanrooij, met fotografie van Carlo ter Ellen.

132 pagina's, afm. 22x22 cm.
Prijs: € 29,95, inclusief verzendkosten
ISBN: 978-90-71517-73-0
Het is boek is te bestellen per mail:
info@cultureelerfgoedenschede.nl

Bovenstaand bedrag kunt u overmaken op bankrekeningnummer
NL87INGB00069973

ten name van: Stichting Cultureel Erfgoed Enschede

*Vergeet niet uw adres in de betalingsopdracht te vermelden, alsmede de titel van het boek
Na ontvangst van uw betaling sturen wij u het boek per post.*

Hagia Sophia

foto: SCEE

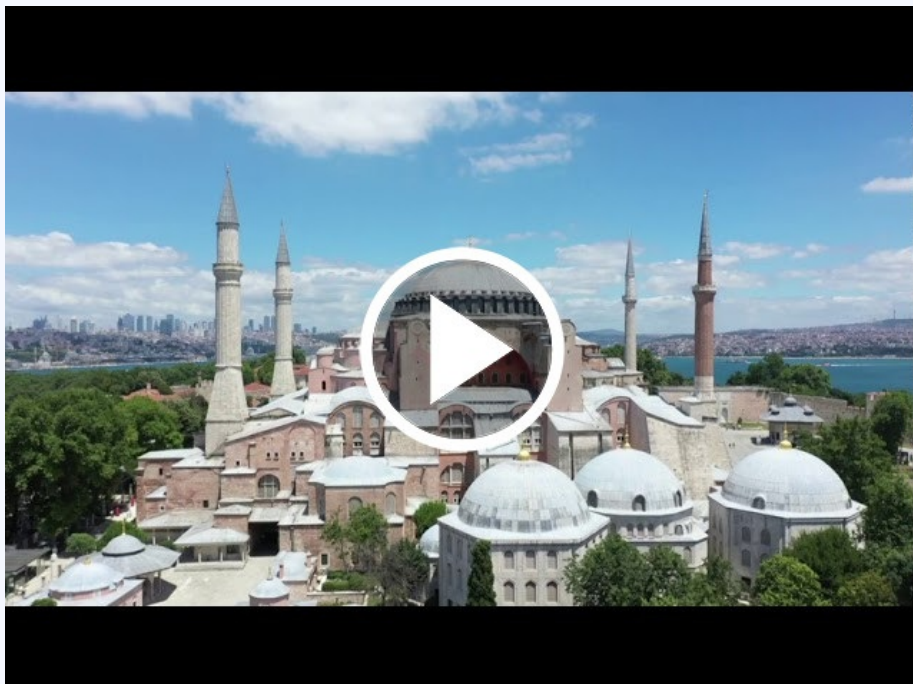
Geschiedenis van de Hagia Sophia

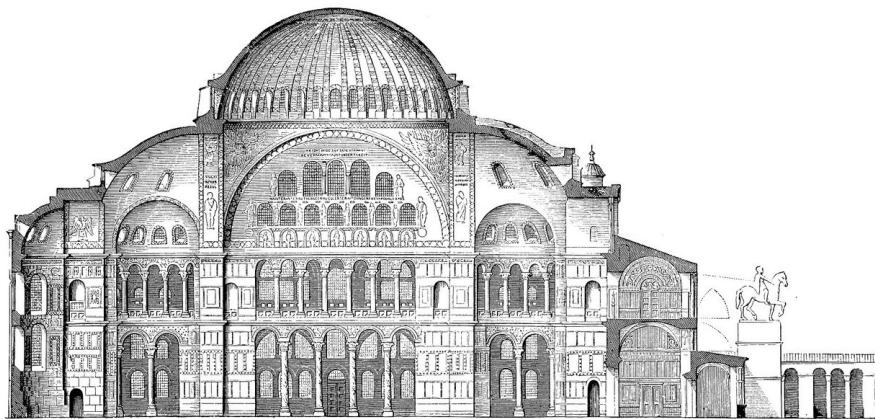
De Hagia Sophia is een bouwwerk dat driemaal op dezelfde locatie is gebouwd. Het monument die we vandaag de dag zien, staat bekend als de "Derde Hagia Sophia". De eerste bouw begon tijdens het bewind van Constantijn I, die het christendom tot officiële religie van het Romeinse Rijk maakte. Gebouwd als een basiliek met een houten dak op de eerste van de zeven heuvels van Istanbul en destijds bekend als de "Grote Kerk". De opening vond plaats in het jaar 360 tijdens het bewind van Constantijn II. Grotendeels verwoest door een brand tijdens de opstand die in het jaar 404 begon, zijn er vandaag de dag geen overblijfselen meer van het oorspronkelijke bouwwerk.

De Hagia Sophia werd na de verovering omgebouwd tot moskee en deed 481 jaar dienst als moskee. In de jaren 30 van de vorige eeuw werd de Hagia Sophia voor het publiek gesloten toen restauratiewerkzaamheden begonnen. Vervolgens werd het, bij kabinetsbesluit van 24 november 1934, omgevormd tot museum.

De Raad van State vernietigde dit kabinetsbesluit op 10 juli 2020. Direct daarna werd de Hagia Sophia heropend voor erediensten bij presidentieel decreet, ondertekend door president Recep Tayyip Erdoğan.

In 1985 werd het gebouw door de [UNESCO](#) tot [werelderfgoed](#) verklaard, samen met andere historische gebouwen in Istanbul.

Doorsnee van de originele architectuur van de Hagia

13. Boerderij 't Verwold, gemeentelijk monument

Foto's: SCEE

Enigszins verscholen tussen het groen in de wijk Stroinkslanden staat de monumentale boerderij met een aangebouwde bovenkamer. Deze is gebouwd op een plint van Bentheimer zandsteen.

Het erf wordt reeds in 1383 genoemd als Vaerwolde, In 1601 als "Verwolt in die Eschmarke toehorig der Frouwen van Metelen, huurman en zijn vrouw Aleida Zwartkate.

De huidige boerderij is gebouwd omstreeks 1870.

De boerderij en het erf zijn gelegen te midden van de woonwijk Stroinkslanden Noord Oost en werd in het midden van de jaren zeventig bedreigd met sloop in verband met stadsuitbreiding. De boerderij is een gemeentelijk monument en is gelegen aan de Verwooldsweg 25, in Enschede.

14. Hoe de Usseler- es de stad Enschede weerstond

Foto: SBS

De Usseler Es wordt beschreven als een uniek landschappelijk erfgoed nabij Enschede met een rijke historie die teruggaat tot de prehistorie. De bronnen belichten hoe de infrastructuur en wegenbouw door de eeuwen heen het aanzien van dit gebied hebben gevormd, zoals de aanleg van de weg naar Haaksbergen in 1846.

Ondanks de latere komst van de snelweg A35 bleef er grote weerstand tegen verdere industriële uitbreiding op deze bijzondere locatie.

Dankzij intensieve protesten van bewoners en natuurorganisaties is het plan voor een grootschalig bedrijventerrein uiteindelijk geschrapt door de gemeenteraad. Tegenwoordig ligt de focus op een duurzame agrarische bestemming waarbij natuurbehoud en klimaatadaptatie centraal staan.

Hiermee blijft de karakteristieke bolling van de es behouden als een essentieel onderdeel van het lokale cultuurlandschap.

[Klik hier voor onze podcast over de Usseler es.](#)

15. Woningbouwvereniging de Volkswoning

De Volkswoning was de allereerste [woningbouwvereniging in Enschede](#), opgericht op 4 januari 1907 onder leiding van toenmalig burgemeester Edo Bergsma. De vereniging speelde een cruciale rol in de sociale volkshuisvesting voor de arbeiders in de bloeiende textielindustrie. Hoewel de oorspronkelijke historische vereniging door fusies is opgegaan in moderne Enschedese woningcorporaties zoals [De Woonplaats](#), leeft de naam voort in het unieke Enschedese erfgoed. De Volkswoning bouwde tussen 1908 en 1910 meer dan 300 woningen: aan de Roomweg, de Kuipersdijk, de Goolkatenweg en de Pluimstraat.

De huizen stonden twee-aan-twee, onder een 'mansardekap', met een woonoppervlakte van ongeveer 70 vierkante meter. De huur bedroeg 2,20 gulden per week.

In 1907 vertienvoudigden de overheidsuitgaven aan de volkshuisvesting... dankzij Enschede. Op 4 januari 1907 werd in de textielstad vereniging De Volkswoning opgericht.

Het initiatief kwam van de gemeente en werd gesteund door twintig ondernemingen en een vakbond.

Foto rechts: De Roomweg omstreeks 1920

De Volkswoning.
Aanvragen tot het huren van woningen
op het terrein der Vereeniging
„PATHMOS en JANNINKSBLEEK”,
worden ingewacht bij den Administrateur H.
PRENGER, kantoor Noorderhagen 60, vanaf
heden tot en met Maandag 22 Maart 1915
des avonds van 6—8 uur, bij wien tevens
nadere inlichtingen zijn te bekomen.
Een gedeelte der woningen worden met
1 JUNI 1915 beschikbaar gesteld.
HET BESTUUR.

COLOFON

Het Erfgoed Magazine Enschede is een uitgave van de Stichting Cultureel Erfgoed Enschede.

Redactieadres:

Stichting Cultureel Erfgoed Enschede
info@cultureelerfgoedenschede.nl

Redactie: John Nijhuis en Sonja Bos-Smit.

Bankrelatie:

NL87 INGB 0006 9973 92 t.n.v. Stichting Cultureel Erfgoed Enschede.

Disclaimer

-Ondanks aan de samenstelling van deze nieuwsbrief bestede zorg kan de redactie geen aansprakelijkheid aanvaarden voor de onvolledigheid of onjuistheid van deze nieuwsbrief.
---Het lukt ons niet altijd om de rechthebbende auteur(s) van foto's te achterhalen. Mocht u van mening zijn dat u rechthebbende bent van een foto in dit Magazine, stuur dan een mail naar: info@cultureelerfgoedenschede.nl

**Heeft u dit Magazine doorgestuurd gekregen en wilt u deze ook zelf ontvangen?
Aanmelden kan via de de homepage van onze website.**

Deze e-mail is verstuurd aan {{email}}. • Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich [hier afmelden](#). • U kunt ook uw [gegevens inzien en wijzigen](#). • Voor een goede ontvangst voegt u info@cultureelerfgoedenschede.nl toe aan uw adresboek.

